

Het eigen moreel kompas...

Eind september vorig jaar kregen we een erg vervelende boodschap: de auditberoepsgroep is ernstig ziek. De diagnose werd gegeven door de AFM en was duidelijk: 'structurele tekortkomingen!' Hoe heeft het zover kunnen komen? Waren er niet eerder signalen?

Voor zover het registeraccountants betreft, maakte de NBA afgelopen jaren al duidelijk dat het niet goed ging: de professioneel-kritische instelling was onder de maat en registeraccountants moesten, bij wijze van antibioticumkuur, een tweedaagse KPI-behandeling ondergaan. Geholpen heeft het niet, de integriteit van accountants staat nog steeds stevig ter discussie. En dat terwijl accountancy en auditing een beroepsgroep vertegenwoordigen waar het maatschappelijk verkeer op moet kunnen vertrouwen: dat is het bestaansrecht. Het heeft jaren geduurd voordat externe accountants zó duidelijk werden aangesproken als de afgelopen periode. De verplichte splitsing van advies en accountancy bij de grote kantoren van begin 2000 ten spijt, het hielp niet. De belastingadviesdienst bleef toen buiten schot, maar vandaag de dag rijzen ook daar serieuze vragen over de integriteit van grote accountantskantoren bij belastingconstructies, zoals bijvoorbeeld in Luxemburg. Past het commerciële bedrijfsmodel met de stevige partnerbeloningen nog wel bij de maatschappelijke functie van de externe accountant? Gelukkig betreft alle comotie enkel de externe accountant, hoor ik velen denken (en zeggen), dus

internal auditors hoeven zich niet aangesproken te voelen. Een misvatting!

Hoe zit het met ons, internal auditors? Immers, onze professionele basiswaarden komen overeen, we werken innig samen met de externe accountants en zijn veelal aangesloten bij dezelfde vakverenigingen. Wellicht ontspringen we nu nog de dans. Externe accountants werken voornamelijk ten behoeve van de buitenwereld, het maatschappelijk verkeer, en staan dus volop in de schijnwerpers. Evenals notarissen en artsen. Als het dáár misgaat, is het maatschappelijk hek óók van de dam. Voorbeelden te over. De internal auditor werkt primair voor de binnenwereld. Diens werk wordt dus niet snel door het maatschappelijk verkeer opgepikt. Toch verandert de wereld. In recente bankschandalen komen opeens internal auditrapporten op straat te liggen. Toezichhouders en commissarissen lijken steeds vaker direct om rapporten en werkzaamheden van internal auditors te vragen. De tendens om de internal auditor direct te laten rapporteren aan de voorzitter van de auditcommissie laat zien dat de internal auditor zichtbaarder wordt in en voor de buitenwereld.

Laten we dus inderdaad naar onszelf kijken, nu het nog kan... Zijn we gezond of zijn we ziek en weten we dat nog niet? Waar staan wij voor en waarom zijn we ooit in dit vak gestapt? Stelt u zich die vraag nog wel eens? Waarom werd u internal auditor? Was het de inherente behoefte bij te dragen aan een

betere beheersing van een organisatie of wilde u gewoon de commerciële druk van het externe accountantsvak ontvluchten? En hoe integer bent u zelf? Doet u ook goede dingen als u zeker weet dat niemand het merkt of ziet? Als internal auditor hebben we het misschien wel lastiger dan de externe accountant. De commerciële druk lijkt afwezig, maar de sociale druk is een prima plaatsvervanger. Wat doet u wel of niet om een goede werksfeer te behouden? Hoe stevig blijft u overeind als het echt spannend wordt? Hoe zit het met uw eigen promotiekansen en vooruitzichten binnen de organisatie bij zeer kritische auditrapporten? Wat maakt u echt onafhankelijk? Het internal auditvak kan niet alleen bestaan uit carrièreongevoelige personen die sociaal en financieel autonoom zijn. Dat maakt iemand wel onafhankelijk, maar de situatie is niet reëel. Jezelf blijven bevragen op het eigen moreel kompas, met serieuze thema's als integriteit, onafhankelijkheid, kritisch gehalte en vaktechnische bekwaamheid, is dat echter wel.

Willem van Loon is als docent, scriptiebegeleider en examiner verbonden aan de Executive Internal Audit Program van de Universiteit van Amsterdam. Daarnaast is hij hoofd Internal Audit van Triodos Bank nv.
willem.vanloon@triodos.nl